

2022MM62

DATUM 7-3-2022
AAN Statencommissie
VAN Arne Schaddelee en Mirjam Sterk
DOORKIESNUMMER 2060
ONDERWERP Jaarrapportage Utrechts Samenwerkingsmodel
Natuurtoezicht 2021

In de vergadering van de Statencommissie Milieu en Mobiliteit is toegezegd om een evaluatie uit te voeren inzake de bereikte resultaten van het Utrechts Samenwerkingsmodel Natuurtoezicht (USN) over 2021. Dit memo geeft op hoofdlijnen de stand van zaken weer. De bijgevoegde Jaarrapportage 2021 geeft een volledig beeld.

Inleiding:

Op basis van het Utrechts Samenwerkingsmodel Natuurtoezicht (USN) werken de provincie Utrecht, natuurbeheerders en de RUD Utrecht samen aan de uitvoering van het toezicht en de handhaving in natuurterreinen. Partijen bepalen jaarlijks gezamenlijk de prioriteiten en stemmen de programmering en planning af door middel van een gezamenlijke Toezichtskalender. Op voorwaarde dat natuurbeheerders actief deelnemen aan het USN kent de provincie op basis van de SNL jaarlijks een toezichtbijdrage van € 17 per ha aan de natuurbeheerders toe (totaal ca. € 340.000, - voor ca. 20.000 ha).

In het USN is vastgelegd dat jaarlijks de samenwerking wordt geëvalueerd en dat de gezamenlijke Toezichtskalender voor het komende jaar wordt vastgesteld. Op deze manier wordt de samenwerking in de komende jaren steeds verder verbeterd en kunnen er ook nieuwe prioriteiten in beeld komen. De voorliggende Jaarrapportage 2021 voorziet in de evaluatie.

Algemene conclusie:

De maatregelen om het Coronavirus te onderdrukken hebben geleid tot meer waardering voor natuur bij jong en oud. Om aan het verplicht thuiszitten te ontsnappen zochten veel mensen vaker de natuur op, blijkt uit verschillende onderzoeken. Hoewel de lockdowns een heftige inbreuk vormen op het 'normale' leven en (voorlopig) verleden tijd zijn, blijven Nederlanders volop de natuur intrekken. De drukte is nog altijd groter dan vóór de start van de Corona-epidemie, constateren verschillende partners. Partijen zien wel dat mensen de natuur hebben ontdekt.

Bezoekers van de natuurgebieden waren niet altijd op de hoogte van de regels in de natuur. De grote drukte tijdens de Coronaperiode bracht ook veel overlast met zich mee. Zeker in het begin van de lockdown zag je dat veel. Er kwamen mensen naar de natuur die er anders nooit kwamen. Die wisten niet dat er bepaalde regels golden, zoals dat je je hond moet aanlijnen en op de wandelpaden moet blijven.

COVID-19 heeft ervoor gezorgd dat de provincie Utrecht, natuurbeheerders en de RUD Utrecht ook in 2021 anders zijn gaan werken dan dat zij zich hadden voorgenomen. Door de prioriteiten anders te leggen waren partijen, tot op zekere hoogte, in staat om met de huidige BOA-capaciteit ervoor te zorgen dat bezoekers van onze natuur konden genieten.

Terugkijkend op 2021 durven partijen te stellen dat de samenwerking binnen het USN, ook in het tweede Coronajaar een duidelijke meerwaarde had ondanks het feit dat de uitvoering van de Gezamenlijke Toezichtskalender duidelijk anders liep dan gepland.

Verbeterpunten en aanbevelingen:

Veel van de aanbevelingen hebben te maken met het verder finetunen van de gezamenlijke Toezichtskalender, de betrokkenheid vergroten van zowel de particuliere landgoedeigenaren met een eigen (vrijwillige) BOA als de particuliere landgoedeigenaren zonder eigen BOA en het verbeteren van de coördinatie rondom het Utrechts samenwerkingsmodel natuurtoezicht en het nog zichtbaarder maken van het BOA-loket.

Met name de communicatie over de verschillende genoemde onderwerpen binnen het USN vraagt (extra) aandacht. Het communiceren naar buiten van eventuele speerpunten rond acties en aandachtspunten in het natuurbeheer kan verbeterd worden door een betere inzet van alle mogelijke communicatiemiddelen.

Samenwerking met de politie

Overall is er bij BOA's maar ook bij politie behoefte aan een meer lokaal geborgde vorm van duidelijke en praktisch werkbare afspraken over de samenwerking BOA's-politie. Op korte termijn lijken operationele samenwerkingsafspraken tussen BOA's en politie (nog steeds) de meest urgente aandachtspunt. Daar is met de politie Midden-Nederland tijdens het bestuurlijk overleg over gesproken. Er ligt een dienstopdracht bij de basisteams om op strategisch niveau te bepalen welke leefbaarheids- en veiligheidsproblemen worden aangepakt en met welke inzet partijen daaraan bijdragen. De vorm van deze samenwerking wordt vastgelegd in handhavingsarrangementen, waarbij dan niet alleen onderlinge afspraken worden gemaakt tussen partijen met de blauwe BOA's maar dan ook voor de partijen met groene BOA's. Een pilot bij een van de Utrechtse gemeenten zou kunnen dienen als mogelijke basis voor toekomstige HH-arrangementen in onze provincie.

In zijn Kamerbrief van 12 november 2021 heeft de (voormalige) minister van Justitie en Veiligheid aangegeven dat de rol en taak van de BOA volop in ontwikkeling is en dat deze in de komende jaren alleen (nog) maar belangrijker zal worden. In zijn eerste beschouwing onderschrijft hij dat de *'samenwerking tussen BOA's en de politie landelijke institutionalisering verdient, waarbij de samenwerking niet (meer) afhankelijk is van individuele lokale stakeholders. De samenwerking dient als vast onderwerp in het lokale integrale veiligheidsbeleid ingebed te worden op basis waarvan handhavingsarrangementen en uitvoeringsplannen worden gemaakt met een duidelijke prioritering. De samenwerking dient in de lokale driehoeken als vast agendapunt aan de orde te komen'*.

De komende maanden gaat JenV met partners aan de slag met deze en andere punten uit het advies.

Om de praktische samenwerking met de politie en de groene partners in de provincie Utrecht in 2022 nog verder te verbeteren, is het wenselijk dat er ook dit jaar een bestuurlijk overleg gaat plaatsvinden tussen vertegenwoordigers van Groen en Blauw.

Bestuurlijk overleg natuurbeheerders

Op 8 april aanstaande vindt een bestuurlijk overleg met vertegenwoordigers van natuurbeheerders en de RUD Utrecht, waar de Jaarrapportage 2021 (bijlage 1) en de gezamenlijke Toezichtskalender 2022 (bijlage 2) feestelijk worden vastgesteld. In de gezamenlijke Toezichtskalender voor 2022 is, net zoals in 2021, 2020 en 2019, prioriteit gegeven aan de naleving van de openstellingsregels, afvalstort en de stroperij. Hoewel de laatste twee niet onder de systematiek van de SNL vallen, zullen de partners in 2022 hierin gezamenlijk optrekken.

De concrete invulling van deze bijeenkomst moet nog plaatsvinden. Beide gedeputeerden worden voor deze bijeenkomst uitgenodigd.